Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 10.11.2026 www.osw.waw.pl

Kartagina 2.0. Uderzenie służb antykorupcyjnych w przestępczość zorganizowaną na Ukrainie

Mateusz Goliszewski

7 listopada prezydent Wołodymyr Zełenski zapowiedział podjęcie decyzji kadrowych i kroków legislacyjnych w sprawie jawności oświadczeń majątkowych personelu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy (SBU). Działania te są następstwem dokonanych trzy dni wcześniej przez Narodowe Biuro Antykorupcyjne (NABU) zatrzymań wysokich rangą oficerów SBU oraz Policji Narodowej Ukrainy (PNU): dotychczas pięciu osobom postawiono zarzuty udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, a śledztwo ma obejmować łącznie 12 osób. Generał Serhij Duka (pierwszy zastępca dyrektora Departamentu Ochrony Państwowości SBU) oraz dwóch oficerów policji mieli stworzyć system ochrony (tzw. kryszy) organizacji przestępczych zajmujących się m.in. wyłudzeniami, produkcją i handlem środkami odurzającymi oraz wyrobami tytoniowymi i fałszowaniem walut. W zamian mieli otrzymywać wielomilionowe korzyści majątkowe, głównie w kryptowalutach.

Na czele organizacji miał stać obywatel Rosji, Jegor Burkin vel. Lewczenko, który nie został zatrzymany przez NABU (miejsce jego pobytu ma być nieznane). Od 2014 r. posiada on także obywatelstwo Ukrainy, a od 2023 r. jest objęty ukraińskimi sankcjami. Jego interesy na Ukrainie miał nadzorować Andrij Osipow, który od 31 lipca br. przebywa w areszcie w związku z innym śledztwem. W toku działań NABU i Specjalistycznej Prokuratury Antykorupcyjnej (SAP) w całym kraju przeszukano ok. 70 nieruchomości, w tym należących do generała Antona Krawczuka, dyrektora Głównego Zarządu Bezpieczeństwa Wewnętrznego SBU. Dotychczas nie postawiono mu zarzutów.

Zatrzymania i przeszukania są kontynuacją wrześniowej operacji pod kryptonimem Kartagina, podczas której aresztowano m.in. wysokich rangą prokuratorów. Ustalenia NABU i SAP potwierdzają, że ukraińskie organy bezpieczeństwa są jednym z głównych centrów korupcji, a przestępczość zorganizowana zyskuje na sile, wykorzystując m.in. trwający konflikt zbrojny. To kolejny cios w pozycję prezydenta Zełenskiego, który od roku mierzy się z oskarżeniami o korupcję na najwyższych szczeblach władzy i organów bezpieczeństwa oraz w swoim bezpośrednim otoczeniu.

Komentarz

- **Problem przestępczości zorganizowanej na Ukrainie narasta.** Wojna stworzyła środowiskom przestępczym dodatkowe możliwości rozbudowy swoich struktur zaplecza, m.in. wskutek przeciążenia organów państwa skoncentrowanych na przeciwdziałaniu rosyjskiej agresji. Sprzyja temu również ograniczenie dochodów części funkcjonariuszy z

korupcyjnych powiązań z biznesem, skłaniające do poszukiwania zysków z ochrony działalności przestępczej. Najbardziej widocznym tego przykładem jest rozkwit sektora przestępczych centrów telefonicznych (call center) zajmujących się wyłudzeniami środków finansowych od obywateli państw całej Europy.

- **Działalność grup przestępczych obejmuje również nielegalną produkcję wyrobów tytoniowych i alkoholu oraz fałszowanie dokumentów i środków płatniczych.** Potwierdzają to raporty, w tym *Global Organized Crime Index*, zgodnie z którym Ukraina zajmuje 2. miejsce w Europie pod względem poziomu przestępczości zorganizowanej. Także opublikowany w br. raport ukraińskiej Rady Najwyższej wskazuje na wzrost o 25% r/r liczby wykrytych organizacji przestępczych oraz o 129% liczby popełnianych przez nie przestępstw narkotykowych.
- **Afery wykrywane przez NABU osłabiają pozycję Zełenskiego jako zwornika systemu władzy, a jednocześnie nie mobilizują go do walki z korupcją.** Jej skala na szczytach władzy staje się coraz większym wyzwaniem w relacjach Kijowa z Zachodem. UE prawdopodobnie nasili naciski na odkładaną od lat kompleksową reformę SBU. Operacja Kartagina wzmacnia także instytucje antykorupcyjne, a zarazem jeszcze bardziej zaostrza *relacje między nimi a pozostałymi organami bezpieczeństwa państwa* (zwłaszcza SBU i prokuraturą).